

Переконана, що упровадження діяльнісного підходу на уроках хімії у 7-9-х класах, вчить дітей критично мислити, шукати і вміти вирішувати проблемні питання, допомагає пробуджувати у них цікавість до вивчення хімічних законів.

Діяльнісний підхід доцільно реалізовувати через упровадження активних методів навчання хімії, спонукати школярів до виконання різних видів завдань та здійснення самоконтролю та самооцінювання. Варто відзначити, що увага до власного способу розв'язання проблем забезпечує формування в учнів цікавості до способів своєї діяльності (як результат в школяра починає розвиватися інтерес до своєї індивідуальності) та самоконтролю за власною діяльністю [4]. До того ж уміння контролювати та самоконтролювати виявляють рівень самостійності дій, забарвлених різними мотиваційними установками [5]. Варто відзначити, що це й такі корисні вміння та навички як підсумовування зробленого за певний час, практичне оцінювання методів роботи та визначення зміни в подальшій діяльності.

Слід зазначити, що знання – це лише продукт деякого етапу дослідницької діяльності, траєкторія подальшого руху. Така робота зацікавлює школяра... Саме захоплення власною пошуковою діяльністю – це головна умова подальшого розвитку, коли дитина застосовує набуті знання на практиці. Тож головне завдання діяльнісного підходу на уроках хімії – знайти, випробувати шляхи пошуку, порушення й розв'язання проблеми.

Переконана, що для більш ефективного навчання особливо важлива мотивація. Діяльнісний підхід до вивчення хімії допомагає формувати й розвивати компетентну особистість.

Список використаної літератури

1. Белова Л. Етапи переходу на профільне навчання/ Л. Белова// Організація навчання у старшій школі/ Упоряд. Н. Мурашко. – К.: Шкільний світ, 2007. – С. 103-107.
2. Гін А. Прийоми педагогічної техніки/ А. Гін. – Луганськ: Навчальна книга: Янтар, 2004. – С.34-35.
3. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти/ І.П. Підласий. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – С.376-378.
4. Підласий І.П. Спільна дія/ І.П. Підласий. – Х.: Вид. група «Основа», 2012. – С.56-57.
5. Технології навчання хімії/ Упорядник Задорожний К.М. – Харків: Основа, 2007. – С.87-89.

ЯК СТАТИ ЕФЕКТИВНИМ ВЧИТЕЛЕМ

Кравченко Л.М.¹, Гришко В.Я.²

¹Головачанський навчально-виховний комплекс;

²Щербанівський ліцей Щербанівської сільської ради Полтавського району, Полтавської області

*«Усіма можливими способами треба
запалювати в дітях прагнення знань і навчання»*

Останніми десятиліттями освіта збагачується новими технологіями, змінюються цілі та завдання, які постають перед освітою, проте незмінно в центрі уваги вчителя постійно залишається учень. У кожного вчителя є безліч засобів розвивати й формувати талановиту молодь, і кожен прагне зробити це якнайкраще, обираючи близькі йому й ефективні освітні технології.

Питання про те, як стати добрим учителем, завжди було предметом дискусій. Така постановка питання створює досить багато проблем, оскільки просто не існує та й не може існувати універсального рецепту для успіху вчителя. Ретельно готуючись до уроків, необхідно враховувати не тільки своєрідність кожного класного колективу, але й психологію, вікові особливості, потенціальні можливості кожного учня, знаходити і реалізувати на уроках такі методичні прийоми, які дають учням відчуття самостійності і творчої участі в процесі вивчення навчальної дисципліни.

Розкрити учня, створити умови, в яких він зможе мислити, а отже, і творити — завдання важливе і нелегке. Адже повна свобода на уроці може перетворитись на «балаган», і результат

буде зворотний. Сучасний урок, урок в умовах демократизації і гуманізації навчального процесу передбачає роль учня на уроці не як пасивного об'єкта, а активного суб'єкта навчальної діяльності. Учень не повинен боятися вчителя. Нерухомисть, напружені обличчя, «дерев'яні» губи, незрозуміле мовлення, невдалі рухи є ознакою страху, який відчуває дитина в присутності вчителя. А це призводить до неспроможності учня вільно мислити, відчувати, а значить, і пізнавати.

Тому вчитель має бути на уроці і психологом, і актором, і режисером одночасно. Важливо відчувати, коли необхідно зняти в класі напруження цікавою розминкою або грою, а коли від цікавого, розважального початку перейти до серйозної роботи. Відомо, що тільки той урок буде результативним, на якому панує дисципліна, підтримується робочий ритм, певний психологічний режим. Яким чудовим не був би вчитель, яким високим не був би рівень його знань, його робота не дасть результату, поки він не навчиться керувати класом, підтримувати дисципліну і пізнавальну активність учнів. Це питання залишається найскладнішим у роботі вчителя.

Не секрет, що у сучасних учнів інтерес до навчання знижується. І тому перед учителем стоять важливі питання: як прищепити учням інтерес до навчання, як активізувати їхню пізнавальну діяльність на уроці та як зробити процес навчання більш результативним. На жаль, уроки хімії в школі рідко належать до улюблених. Не всі учні можуть засвоювати великий обсяг нелегкого для сприйняття матеріалу в одному темпі і в однаковий спосіб. Тому важливо організувати навчальний процес так, щоб кожна дитина отримувала власний навчальний досвід та достатню мотивацію до навчання.

Професіоналізм поважають усі. І учням, особливо старшокласникам, теж потрібно переконатися в тому, що вчитель досконало володіє предметом. Це перша формула успіху вчителя: учитель показує свій приклад виконання творчого або хоча б складного завдання. Вчитель не читає конспект уроку, а зацікавлено своїми словами в доступній формі веде виклад навчального матеріалу.

Не менш важливим етапом є те, як розпочати урок, як налаштувати учня на навчальний процес? І безпрограшним способом поліпшення якості навчання є початок заняття з повторення не тільки того, що вивчалось на попередньому уроці, але й усього, пов'язаного з темою заняття, що розглядали на інших предметах. Учитель починає урок з «налаштування». Наприклад, ознайомлюємо з планом уроку. Це краще робити в напівжартівливій манері. Наприклад, так: «спочатку ми разом захопимося глибокими знаннями - а для цього проведемо маленьке усне опитування. Потім спробуємо відповісти на запитання... Потім потренуємо мізки – порозв'язуємо задачі».

Не менш важливим для учнів є те, що вчитель виходить за межі підручника. Якщо учитель зможе гармонійно вплести в тканину уроку останні події, навколишню дійсність, сюжет з кінофільму чи уривок з художнього твору – захват та вдячність йому забезпечено. Дуже схвально діти відносяться до вчителя, коли він використовує між предметні знання, щоби показати свою компетентність в інших сферах знань. Це і вірші, і влучні висловлення, це і знання з математики та фізики на уроках хімії.

Ще одним важливим моментом успіху вчителя є те, що він з приводу будь – яких складних питань, проблем у стосунках радиться з дітьми. Важливо для вчителя переконати дітей, що їхня думка є значимою для нього. Вчитель разом з дітьми міркує над загальними проблемами, обговорює різні варіанти рішень. І, звичайно, не забуває подякувати учням за спільне обговорення. Механізми взаємодії вчителя з учнями мають великий вплив на процес навчання, а також створюють певну «атмосферу в класі». Дисципліна не такий значний критерій порівняно з високим рівнем знань учителем свого предмета. Але управління навчальною діяльністю, в тому числі й те наскільки оптимально вчитель використовує час на уроці, координує свої власні ресурси та ресурси учнів, а також підтримує дисципліну учнів, відзначається як важлива складова успіху вчителя.

Природа причин, з яких вчителі використовують ті чи інші форми та методи навчання у класі та сподіваються досягти певних позитивних успіхів учнів, впливає на їхню успішність. Але не можна зовсім відмовлятися і від традиційних форм уроку. Перевіривши на практиці

ефективність використання традиційних технологій навчання і нових, інтерактивних, нестандартних методів, видів, форм роботи з учнями, найкращі результати можна отримати лише шляхом гармонійного поєднання старого і нового, шляхом удосконалення, урізноманітнення вже відомого і впровадження щойно знайдених технологій навчання.

Нові технології навчання допомагають залучити до активної роботи всіх учнів. Диференційоване, особистісно орієнтоване навчання дозволяє кожному учневі на підставі власних здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктивного досвіду реалізувати себе в пізнанні, навчальній діяльності, поведінці.

Учитель повинен проводити кожен урок так, ніби проводить його востаннє. Учні добре відчувають, коли вчитель старається на уроці, а коли приходиться лише, “аби відбути”. Тому віддавайте себе на сто відсотків, готуйтеся до кожного уроку якнайкраще, вигадуйте цікаві завдання і старайтесь бути тим вчителем, якого б Ви самі хотіли мати. Будьте щирими з учнями, і вони також будуть щирими з Вами. Пам'ятайте, що Ви не маєте права бути вчителем лише в школі. Бо бути вчителем – означає бути ним завжди.

Найголовніше й найвідповідальніше завдання для кожного вчителя, навчити дитину отримувати насолоду від процесу навчання, не нашкодити своєму фізичному, психічному, моральному здоров'ю. Дати дітям радість праці, радість успіху в навчальній діяльності, збудити в юних серцях почуття власної гідності – це перша заповідь навчання та виховання. **В школі не повинно бути нещасливих дітей, дітей, які зневірилися в свої здібності, вміння.**

Робота вчителя дуже творча, складна і цікава. Коли видно позитивні результати своєї роботи, то бажання навчати стає дедалі більше. Все більше вчитель намагається створити той шлях до дитини, який був би для нього сприйнятливим, який дав би цій дитині радість здобутку, радість впевненості в собі.

І хочеться згадати слова великого Сократа: «Я не можу навчити всіх усьому, але можу вплинути на мислення моїх учнів». І це того варте.

Список використаної літератури

1. Аніщенко О. В. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник. – К., 2010
2. Буринська Н. М. Методика викладання хімії. – К.: Вища школа, 1997
3. Державний стандарт базової і повної середньої освіти.
4. Ковбань В. Ігрова діяльність учнів як засіб підвищення якості знань з предмета / В. Ковбань/ – Х.: 2008. – 25 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [науково – метод. посібник] / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2005. – 192 с.
6. Селевко Г. К. Сучасні освітні технології: Навч. посібник. – М., 1998. – 185 с.
7. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. – Тернопіль: Мандрівець, 2010
8. Шарко В. Д. Сучасний урок: технологічний аспект: Посібник для вчителів і студентів. – К.: СПД Богданова А. М., 2007. – 220 с.

ТЕХНІКИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ

Криворучко А.В., Поцяпун В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Ефективність формувального оцінювання безпосередньо залежить від того, яку техніку вибере вчитель для його проведення. Під час добору технік формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії ми спиралися на праці українських науковців у яких описано різні техніки формувального оцінювання (Л. Кабан [1], Н. Морзе [2], О. Онопрієнко [3], О. Фідкевич [4]).

Узагальнивши матеріали нормативних, методичних та наукових джерел, техніки формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії за способом їх використання